

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

5. Commendatio disciplinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

Ecccl. 20.

temporis vel loci. Decorum est in homine, quòd est consentaneum excellenti naturæ hominis. Est aliquid indecens in homine, quod non est indecens in bruto. Item aliquid est indecens in persona prelati, quod non est indecens in persona priuata. Item aliquid est indecens in religioso, quod non est indecens in persona seculari. Item aliquid est indecens, quia deest congruentia temporis, secundum illud: Ex ore fatui reprobabitur parabola: quia nō dicit eam in tempore suo. Ratione etiam loci aliquid indecens: vt in loco sacro aliquid fit indecenter, quod alibi fieret decenter.

De commendatione Disciplina.

CAPVT V.

*In tract. de
instit. noui-
tiorum, ca.
10.*

S Equitur de cōmendatione disciplina: quam Hugo de S. Victore commendat his verbis: Disciplina est comes cupiditatis, malorum desideriorum carcer, frenum lasciuie, elationis iugum, vinculum iracundiæ: quæ domat intemperantiam, leuitatem ligat: & omnes inordinatos motus mentis, atque illicitos appetitus suffocat. Sicut ignis extinguitur cū premitur, & flamma exire non permittitur: sic mentis inordinatio quasi suffocatur, cū per disciplinæ custodiam motus eius foras fluere non sinuntur. Destruitur naturalis virtus, cū diu est quòd in operationem non exit: vt visus amittitur in tenebris, similiter virtus consuetudinalis deficit, si in operationes suas non exeat: ex operibus verò suis conseruatur, roboratur, & augetur. Sic vitia animi deficiunt, cū ab operibus suis exterioribus

ribus per disciplinam refrenatur. Ad commendationem etiam disciplinæ valere potest, si ostendatur, quantum ipsa virum religiosum deceat, & quantum ei expediat. Item quantum eius defectus in viro religioso indecens existat: & quantum ipsi & proximo noceat. Circa primum notandum, quod per disciplinam corpus humanum brutalem similitudinem exuit. Psal. Homo cum in honore esset, non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Bernard. Puto iumenta dicerent, si loqui fas esset: ecce Adam quasi vnus ex nobis factus est. Hiero. Qui post carnem ambulant, in ventrem & libidinem proni: quasi irrationabilia iumenta reputantur. Homo ex corruptione naturæ pronitatem brutalem habet ad delectabilia carnis. Sensus enim & cogitatio cordis humani in malum prona sunt ab adolescentia sua. Hæc pronitas indecens est in corpore humano. Aliter enim se debet habere corpus, quod regit spiritus rationalis, quàm illud quod regit spiritus solus brutalis. Aliter verò se debet habere corpus quod regit spiritus sanctus, aliter quod regit spiritus malus. Disciplina corpus humanum quasi ad statum innocentie reducit, dum illud subiectum & obediens spiritui reddit. Sicut corpus aliter dispositum congruit spiritui in statu gloriæ quàm in statu gratiæ: sic corpus aliter dispositum congruit ei in statu gratiæ, quàm in statu solius naturæ corruptæ. Disciplina corporis est honestas, honoris scilicet status. Habet corpus honorem magnum propter spiritum, quia est ei associatum. Ex hoc enim est corpus nobilissimum;

*Serm. 35. in
Cant. parv.
ante med.*

Gen. 3.

D ad

ad quod alia corpora ordinata sunt. Ex hac etiam societate maiorem honorem expectat, & iam maximum honoré in Christo propter spiritum cui associatum est, suscepit. Associatum est enim diuinitati: & iam glorificatū spiritui creato Christi nobilissimo. Ideo valde decens est, vt in honore se custodiat: & ne contemnendo faciat spiritum ingloriosum, quem fecit Deus tant gloriosum. Cū corpus humanum sit habitatio, in qua Deus habitat cum spiritu rationali:

1. Corin. 6. decet eam & decoram esse, & ornatam. Nescitis, quia membra vestra templum sunt Spiritus sancti, qui in vobis est. In Psal. Domine dilexi decoram domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ. Item: Domum tuam decet sanctitudo Domine, in longitudine dierum. Voluit Deus suam

Iob. 26.

cælestem habitationē esse ornatam. Spiritus eius ornauit cælos. Sic terrestrem habitationem eius decet esse ornatam. Cognoscitur spiritus malus in domibus suis, vt cognoscebatur in Saul quē

1. Reg. 16.

exagitabat. Sic Deus in domibus eius cognoscitur. Corpus disciplinatū inhabitat Spiritus sanctus, disciplinæ amator: qui spiritus disciplinæ

Sap. 1.

dicitur. Circa secundum, notandum, quod disciplina viro religioso valde est utilis. Hostem enim multum potentem ad nocendum, cōuertit in vtilē seruum. Magna peruersitas est quod corpus noceat spiritui, qui ita utilis est corpori. Separatio spiritus à corpore, manifestat quid ei præsentia conferebat. Si corpus inimicatur spiritui, multum potest ei nocere, cū fit ei multum familiare. Omni tempore & omni loco est cum eo. Nulla pestis efficacior est ad nocendum

quàm

quàm familiaris inimicus. Eius operibus quotidie indiget, nec vna die sine illis esse potest: unde si sint ei noxia, per processum temporis magnum est valde nocumentum. E contrario verò si fiant debito modo, vt spiritui sint vtilia, valde magnum est lucrum. De solo fructu oris, spiritus posset ditari, si os debito modo regeretur. De fructu oris sui vnusquisq; replebitur, id est, *Pro. 12.* repleti poterit bonis: & iuxta opera manuum suarum retribuetur ei: sic si malè regatur, poterit malis repleti. Debet spiritus habere corpus suum charum, si fideliter seruiat ei. Si est tibi fidelis seruus, fit tibi quasi anima tua: quasi fratrem sic eum tracta. Nec soli spiritui disciplina est vtilis, sed etiam corpori. In libro de vita solitaria. Nihil magis expedit stulto, quàm seruire sapienti. Et iuxta verbum Bernardi: Nihil melius corpori quàm salutem animæ prouidere. Prouidendo enim animæ salutem, prouidet & suam: procurando eius damnationem, procurat & suam. Si fidelis fuerit socius in labore, socius erit in mercede. Circa tertium notandum, quòd defectus disciplinæ indecens est in viro religioso. Est enim nuditas, qua hominibus manifestatur eius turpitudine. Beatus qui custodit vestimenta sua, ne nudus ambulet. & videât homines turpitudinem eius. Qui nunc nuditatem hanc nō erubescit, in futuro de ea erubescet coram toto mūdo. Reuelabo pudenda tua in facie tua: & ostendā in gentibus nuditatē tuam, & regnis ignominia tuā. Turpitudine spiritualis maxime est erubescenda. Sen. Omnia tolerabilia, præter turpitudinē, crede. Religiosus sine disciplina

D 2

est

est velut animal excoꝛiatum, quod à muſcis ſanguinem fugentibus moleſtatur: & cuius aſpectu oculi intuentium offenduntur. Sic religioſus indisciplinatus à ſanguifuga infernali, ſanguinem humanum ſitiente, moleſtatur: & homines in eo ſcandalizantur. Sanguifugæ dux ſunt filix, quæ ſemper clamant, affer, affer. *Qui in nuptiis viſus eſt à Rege, non habens veſtem nuptiis cõgruentem*, inter conuiuas habuit cõfuſionem: & poſt *Matth. 22.* damnationem. Ligatis manibus, &c. Sic in ordine qui non habet veſtem congruentem, ſcilicet ordinatam cõuerſationem ſuam, peruerſa conuerſatione ſua alios ſcandalizans, in præſenti habet confuſionẽ, in futuro verò habebit damnationem. Veſtimentum mixtum ſanguine, erit in combuſtionem. Vbi deeſt diſciplina, ſpiritus qui naturaliter eſt Dominus, ſeruus eſt corporis, quod ei ad ſeruiendum datum eſt: quod valde indecens eſt. Non decet ſeruum dominari principibus. Non decet ſtultum diuitiæ: nec ſeruum dominari principibus. Hæc ſeruitus eſt ſpiritu multum ignominioſa, aſpera, ſumptuoſa, periculofa. Ignominioſa eſt, cum ſpiritus naturaliter fit creatura valde nobilis, cuius comparatione corpus eſt creatura vilis & debilis. Hieron. Nihil vilius quàm à carne vinci. Aſpera eſt, quia aſperius nihil eſt humili, cum ſurgit in altum. Non belua ſæuior eſt vlla, quàm ſerui rabies in libera colla furentis. Per tria mouetur terra, & *Proverb. 3.* quartum ſuſtinere non poteſt: per ſeruum cum regnare cõeperit. Corpus tanquam vilis ſeruus ſi dominetur, vilia imperat, vt ſcilicet intendatur vnus ſacci refectioni, & ventris, loci immundi, reple-

repletioni. Sumptuosa est, feruitur enim dominæ gulæ, cui singulis diebus parantur varia ferula, & multoties in die, de quibus nihil retinet: sed postquam de istis gustauerit, in locum turpitudinis & quasi perditionis transmittit. Ululate qui bibitis vinum in dulcedine, perit ex ore vestro. Bernar. Voluptas gutturis, quæ tantum hodie æstimatur, vix duorum habet longitudinem digitorum. Non durat delectatio illa, nisi quantum durat transitus ille per gulam. & pro illo transitu tot & tanta Dominæ gulæ parantur. Periculosa est hæc seruitus. Corpus enim, tanquam dominus maleuolus, noxia imperat: aliquando etiam mortem spiritus. Circa quartum notandum, quod multum nocet defectus disciplinæ, sicut defectus clausuræ in vinea. Velut sepes est disciplina. Pater cælestis vineæ sepem circumdedit. Vbi hæc sepes defecit, bona auferuntur. Isa. 5. Auferam sepem eius, & erit in direptionem. Eccl. 36. Vbi non est sepes, diripietur possessio. Vbi sepes hæc deficit, coluber infernalis intrat & interficit. Eccl. decimo. Qui dissipat sepem, mordebit eum coluber. Mordet primò morfu culpæ, secundò morfu pœnæ internæ, tertio morfu pœnæ æternæ. Deut. 32. Deuorabunt eos aues morfu amarissimo. Item defectus disciplinæ nocet viro religioso, defectum bonitatis indicando. Amictus corporis & risus dentium, & ingressus hominis enunciant de illo. Gregorius in Pastoralis. Qui statum mentis perdidit foris, in inconstantia motionis defluit: atque exteriori mobilitate indicat, quod nulla interiori radice subsistat. Proximo etiam nocet, quem malo exemplo

*Ioel. 1.**In tract. de conuers. ad cler. cap. 12.**Isai. 5.**Matth. 21.**Eccl. 19.*

emplo corrumpit. Disciplina viri religiosi Deū glorificat, proximum ædificat, angelos bonos lætificat, & malos contristat. Deum glorificat, sicut ornatus templi eius. secundum illud: Glorificate & portate Deum in corpore vestro. Glossa Augustini: Si non parcis tibi propter te, parce tibi propter Deum, qui sibi te fecit domum. Proximum ædificat: cui exemplum bonum monstrat. Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est. Angelos bonos lætificat, quibus bonitatem illorum indicat, quorum salutem desiderant: quos habent in custodia, & propter quos sunt in hac valle miseriæ. Angelos malos contristat. Sicut ille qui carnalitati suæ dat concupiscentias suas, fit in gaudium inimicis suis: sic ille qui refrenat eam à concupiscentiis suis, contristat inimicos suos. Disciplina in viro religioso multum placet Deo. Isaac ut sensit vestimentorum filij sui fragrantiam, benedixit ei. Fragrantia vestimentorum sponsæ, etiam latidatur à sponso. Odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris. Defectus disciplinæ in viro religioso multum Deum offendit. Multum doluit Iacob, videns tunicam filij sui Ioseph præ cæteris dilecti sanguinolentam. Defectus disciplinæ Deum blasphemat. Super illud: Siue comeditis, siue bibitis, siue aliquid aliud facitis, omnia in gloriam Dei facite. Dicit Glossa Augustini. Si modum naturæ debitum immoderatione voracitatis excedis, & vinolentia ingurgitas: quantascunque laudes lingua sonet, vita blasphemat. Non est honor regis cælestis, quod sponsa vadit
induta

1. Corint. 6.
Glos. ordin.
ibid.

Matth. 5.

Gen. 27.

Cant. 4.

Gen. 37.

1. Cor. 10.

induta veste vili: veste scilicet veteri, affuta ei aliqua particula panni noui. Non est talis vestis reginarum, sed vilium personarum.

SECUNDA PARS HVIVS LIBRI ostendit, quòd sex sunt quæ ad obtinendam disciplinam multum valere possunt. Primum est doctrina. Secundum est exemplum. Tertium est frequens inspectio operum. Quartum pudor. Quintum obedientia. Sextum perseuerantia.

CAPVT I.

Quòd doctrina valet ad obtinendam disciplinam.

DOctrina ad obtinendam disciplinam, multum est necessaria. Seneca. Citò nequitia subrepat: difficile virtus inuenta est: ducem rectoremque desiderat. Idem: Desperandum est, posse casu tantum bonum influere nobis. Etiam in artibus minoribus ad necessitatem corporalem pertinentibus, non possunt homines sine doctore esse quod cupiunt, iuxta verba Hieronymi. Quanto magis doctrina est necessaria ad virtutem disciplinæ. In libro de vita solitaria dicitur de nouitio: Si callet ingenio, si viget arte, si præminet intellectu: instrumenta habet tam vitiorum quàm virtutum. Non ergo refugiat doceri vti eo in bono, quo etiam in malo vti potest: quod proprium virtutis opus est. In eod. Doceri vult virtus cum humilitate, quæri cum labore, haberi cum amore. In eod. Primum docendus, secundum Apostolicam institutionem, vt exhibeat corpus suum hostiam viuentem, sanctam,

*Epist. 51.
circa med.*

Bernard.